

9-mavzu. CorelDraw dasturida konvertatsiya

Reja.

1. Clipboard yordamida almashish.
2. Drag and drop texnologiyasi.
3. Tasvirlarni import qilish.
4. Tasvirlarni eksport qilish.

Tasvirlarni eksport yoki import qilganda quyidagi konvertorlar bo'lishi kerak — oldindan saqlangan ma'lumotlarni dastur tushunadigan turiga o'tkazuvchi modullar bo'lishi shart. OLE texnologiyasini foydalanganda konvertorlar haqida o'ylamasak ham bo'ladi. Ikkinchi tomondan bu texnologiya obyektlar bilan ishlaganda bir qancha cheklashlar qo'yadi ya'ni, obyektlar kloni olinmaydigan bo'ladi va hokazo.

“Буфер обмена” Clipboard

Ma'lumotlarning eng oddiy almashishi bu Clipboard yordamida amalga oshiriladi va bu yordamida quyidagi amallar bajariladi: CorelDRAW dasturidan boshqa dasturlarga matnlarni va grafik elementlarni olib o'tishni bajaradi agarda olib o'tilayotgan dasturda OLE texnologiyasi bilan ishlash imkoniyati bo'lsa.

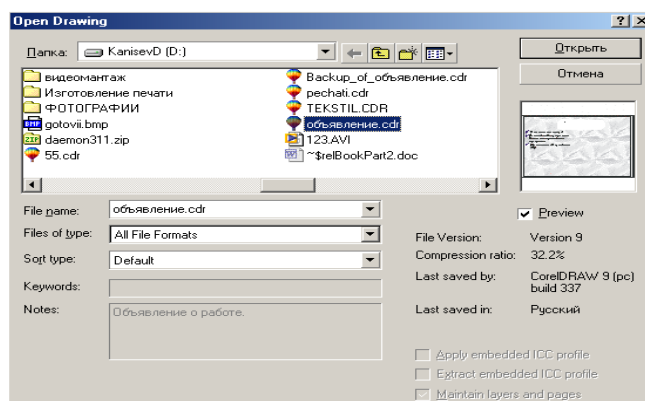
Редактировать (Edit) menyusi va asboblar panelida quyidagi amallar berilgan; Копировать (Copy), Вырезать (Cut), Вставить (Paste).

"drag-and-drop" texnologiyasi

"drag-and-drop" texnologiyasi ("olib borib tashlash") bir dasturdan ikkinchisiga qo'l yordamida ma'lumotlarni olib o'tishlar quyidagi holatlarda amalga oshiriladi:

- Agarda vektor obyekti bir CorelDRAW dasturida bir hujjatdan ikkinchisiga olib o'tiladigan bo'lsa.
- Agarda vektorli obyekt ishchi stolga olib o'tiladigan bo'lsa. Bu yerda ishchi stoldan boshqa dasturga olib o'tiladi, masalan CorelDRAW va Corel PHOTO-PAINT dasturlar orasidan grafik ma'lumotlar olib o'tiladi.

Открыть (Open) va Импортировать (Import) buyruqlari

Menyuning Файл (File) va Открыть (Open...) buyrug'i boshqa muharrirlar yordamida yoratilgan hujjatlarni ochadi, bu yerda fayllar vektor formatli bo'lishi kerak, masalan, EPS standart formati.

Yuqoridagi buyruq bajarilgandan keyin ekranda Открыть рисунок (Open Drawing) muloqot oynasi chiqadi, bu yerda faylni qaysi jildda va qaysi fayl ekanligini ko'rsatish kerak. Bu yerda Просмотр (Preview) dagi bayroqchani belgilash natijasida fayllar ichidagi ma'lumotlar ko'rsatiladi. Agarda faylni o'qish mumkin bo'lmasa yoki boshqa sabablarga bog'liq o'qilmasa ko'rish oynasida x (krest) belgisi chiqariladi.

Ko'rish maydoni tagida fayl haqida ma'lumotlar chiqariladi:

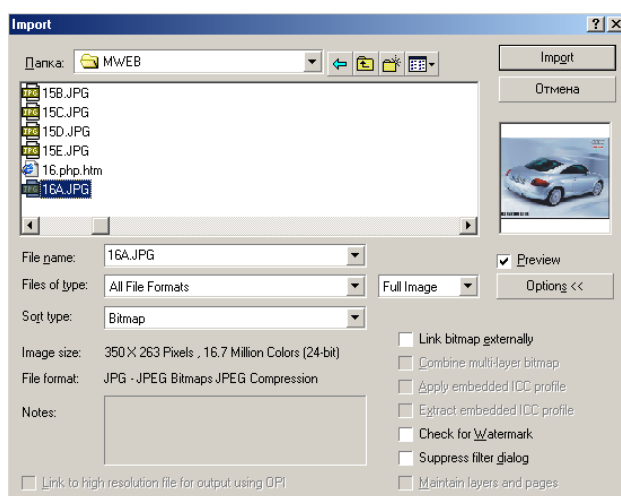
- Версия документа (File Version) satrida hujjat saqlangan dasturning versiyasi beriladi;
- Степень сжатия (Compression ratio) satrida faylni siqilish foyizini ko'rsatadi (vektor formati o'zi ixcham o'lchami kichik bo'ladi, shunga qaramasdan dastur faylni avtomatik tarzda siqadi.);
- Сохранен (Last saved by) satri dasturni versiyasi haqida ma'lumot beradi (platformasi) va uning releasi (masalan, build 337) haqida ma'lumot beradi.

Ключевые слова (Keywords) va Примечания (Notes) foydalanuvchiga kerakli faylni tez qidirib topib berishda yordam beradi. Agarda berilgan ma'lumot faylni saqlagan paytda kiritilgan bo'lsa.

Сохранить слои и страницы (Maintain layers and pages) bayroqchasi hujjatdagi qatlomlar, sahifalar haqida konvertatsiya qilishni taminlaydi, CDR dan boshqa formatda bo'ladi.

Menyuning Файл (File) va Импортировать (Import...) buyrug'i CorelDRAW dasturidagi ochilgan joriy hujjatga hujjatni import qilishni taminlaydi va u ikkita usul bilan bajariladi:

- Fayllar orasida bog'lanish saqlanadi.
- Fayllar orasida bog'lanish saqlanmaydi.

Импортировать (Import) muloqot oynasi Открыть рисунок (Open Drawing) oynasidan farqi qo'shimcha funksiyalari va mumkin bo'lgan faylar ro'yhati katta bo'ladi.

Размер изображения (Image size) satrida rastr tasvirlarni import qilganda pikseldagi o'lchov birligi va ranglarni to'qligi bitlarda beriladi.

Pastdagi qatorlarda fayl formati va uning o'zgachaligi, masalan, siqish texnologiyasidan foydalanish va h. Agarda fayl formati eskilarini saqlaydigan bo'lsa uning matnini, Примечания (Notes) maydonidan kiritamiz.

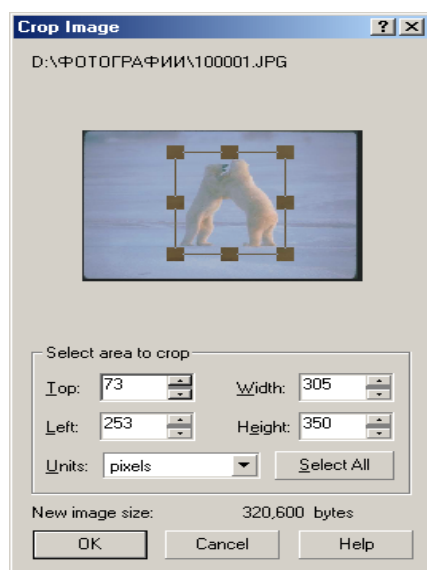
Связать с файлом высокого разрешения для вывода по технологии OPI (Link to high resolution file for output using OPI) bayroqchasi, dasturning tez ishlashi uchun hujjatda fayl versiyasini past imkoniyatda yozadi, qaytadan o'qigan paytda avvalgi holatiga qaytaradi.

Проверить "водяной знак" (Check for Watermark) bayroqchasi обеспечит запуск модуля, tasvir haqida maxfiy ma'lumotlarni qidiradigan modullar ishga tushiriladi.

Свести многослойные точечные изображения (Combine multi-layer bitmap) bayroqchasi ko'p qatlamli tasvirlarni konvertatsiya qiladi, masalan, Adobe Photoshop (PSD) formatidan yoki Corel PHOTO-PAINT (CPT) formatidan oddiy bir qatlamli qiladi, Сохранить слои и страницы (Maintain layers and pages) bayroqchasi teskari, vektor obyektlarni qatlamlarga va sahifalarga ajratib beradi.

Применить размещенный профиль ICO (Apply embedded ICC profile) va Извлечь размещенный профиль ICC (Extract embedded ICC profile) bayroqchalari, Открыть рисунок (Open Drawing) muloqot oynasiga tegishli bo'lib, joriy hujjatga import qilingan fayl rang profillarini o'rnatish yoki uni chiqarib alohida Image Color Matching (ICM) formatli faylga yozishni taminlaydi. Dastur quyidagi formatli fayllarda ranglar profillarini joylashtiradi: CRT, CDR, JPEG, PICT va EPS.

Tasvirlarni bazi bir formatlarda joylashtirish uchun qo'shimcha ma'lumotlar kerak bo'ladi (masalan, PS, PRN yoki PCD formatlari). Bu holda ekranda qo'shimcha oyna paydo bo'ladi. Agarda import qilishda Не выводить диалоговое окно фильтра (Suppress filter dialog) bayroqcha qo'yilsa, import qilish joriy ko'rsatilgan bo'yicha bajariladi.

CorelDRAW dasturida import qilingan tasvirlarni o'zgartirish uchun amallar bajarilgandan keyin ekranga boshqacha kursor chiqariladi. Shu kursor yordamida tasvirni hujjatning hohlagan joyiga joylashtirishgan bo'ladi. Bu obyekt ustida mastablashni ham bajarsa bo'ladi. Agarda proporsional mastablamoqchi bo'lsak, u holda kursor bilan sohani chizib ko'rsatish kerak. Agar <Alt> tugmasi bilan masshtablashtirilsa proporsional

bo'lmaydi.

Agarda masshtablashda aniqliqni talab qilsa, u holda muloqot oynasidagi Импорттировать (Import) ro'yhatidan foydalanishga to'g'ri keladi. Ro'yxatda uchta variant mavjud:

1. Полное изображение (Full Image) tasvir hech qanday o'zgarishsiz import qilinadi.
2. Изменение параметров изображения (Resample) — ekranga muloqot oyna chiqariladi, bu oynada o'lchamini va import qilinayotgan obyekt разрешение si (oynani pastki qismida o'zgartirilgan va avvalgi fayllar o'lchamlari baytlarda beriladi).
3. Кадрирование изображения (Crop) — ekranga muloqot oyna chiqariladi, oynada qo'l yordamida yoki mos bo'lgan qiymatlarni o'zgartirish bilan Сверху (Top), Слева (Left), Ширина (Width) Высота (Height) import qilinadigan yuzani chegaralash mumkin.

Импорттирование (Import) muloqot oynasidagi Связь с внешним изображением (Link bitmap externally) bayroqcha qo'yilishi import qilishning o'zgacha rejimi bo'ladi yani — tasvirlar bir-biri bilan bog'langan bo'ladi (linked image).

O'zaro bog'liq tasvirlar

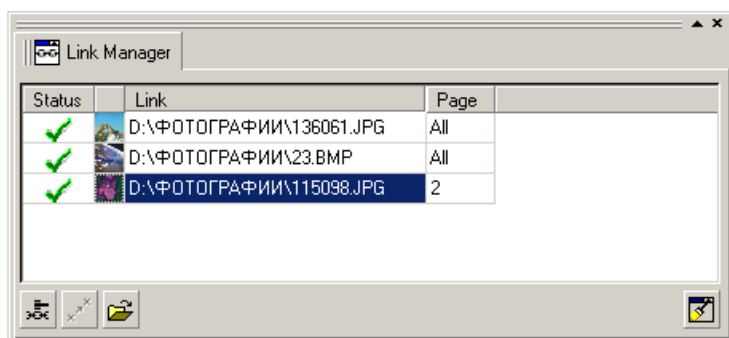
Import qilganda tasvirlarni boshqa hujjatlarga olib o'tishlar fayllar o'lchami kattalashtiriladi, shu sababli tasvirni olib o'tmay faqat o'tish joyini ko'rsatish (ssilka) orqali ham bajariladi. Ssilkaga qo'yilgan tasvirlar bog'langan deyiladi (linked images).

Bu turdagi importdan foydalanishning yaxshi tomoni va yomon tomoni bor.

Yaxshi tomoni: faylni o'lchami kichik bo'ladi, CoreIDRAW dasturiga murajat qilmasdan paralel va mustaqil ishlatiladi, hujjatdagi hamma tasvirlarga o'zgartirish kiritish o'rniga bir marta o'zgartiladi.

Yomon tomoni tasvirlarning joylashgan joyi noma'lum va ssilkalar noto'g'ri bo'lishi mumkin.

Bir-biri bilan bog'langan tasvirlar bilan ishlash uchun Docker tipidagi panel ishlab chiqilgan va uni Диспетчер связей (Link Manager) deb yuritiladi. Bu panelda tasvirning barcha nuqtalari bilan bog'lanishini ko'rsatadi.

Har bir satrda tasvirlarning bog'lanishi haqida ma'lumot bo'ladi, kichiklashtirilgan tasviri, fayl manzili va nomi, tasvir joylashgan beti.

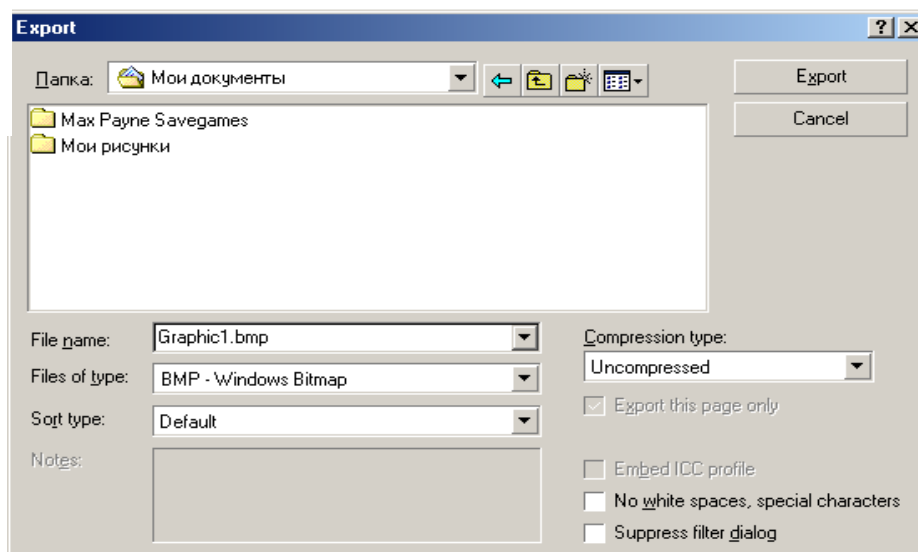
Panelning pastki tomonida uchta tugma joylashgan:

1. Birinchi tugma tasvir bilan orasidagi bog'lanishni uzadi va bog'lanish paneli satridan o'chiriladi.
2. Ikkinchi tugma eskirgan tasvirlarni yangilash uchun ishlatiladi.
3. Uchunchi tugma ajratilgan tasvirni muharrirlash uchun ishlatiladi.

Bu uchunchi tugma yordamida chaqiriladigan kichkina dasturcha CorelDRAW yordamida ishlatiladi va fayl kengaytmalari mosligiga e'tibor beriladi. Shuni e'tiborga olgan holda ekranga grafik dastur emas ko'rsatadigan dastur (masalan, ACDSee) yoki brauzer-dasturlar (masalan, MI Explorer) chaqiriladi.

O'ng tomondagi pastdagi tugma bog'lanishni qo'l yordamida boshqarish uchun ishlatiladi, agarda tasvir ko'rsatilgan jilddan tashqarida qolsa holat satrida qizil belgi bilan ko'rsatiladi. Aloqani qaytatdan boqlash uchun ko'rsatgich holat satriga olib borib sichqonchani o'ng tomoni bosiladi va ochilgan menyudan Восстановить разорванную связь (Fix Broken Link) tanlanadi. Bu muloqot oynasini chiqaradi Определить местоположение точечного изображения (Locate External Bitmap) ni tanlash kerak. Agarda hotiradan o'chirilmagan bo'lsa, u holda tasvir manzilini o'zgartirib qo'yish kifoya.

Tasvirlarni eskportlash

Tasvirlarni boshqa formatga eksport qilish ushun qiyidagi amallarni bajarish kerak. Menuning Файл (File)dan Экспортировать (Export...), tanlanadi va u ekranga oynani chaqiradi.

Только выделенные объекты (Selected only) bayroqchasi qo'yilsa hujjatdagi faqat belgilangan obyektlarni eksport qiladi.

Сортировка типов файлов (Sort type) ro'yhati Типы файлов (Files of type) ro'yhatini tartibga soladi: По умолчанию (Default), По расширению (Extension), По описанию (Description), В порядке использования (Most Recently Used), Сначала векторные (Vector), Сначала точечные (Bitmap), Сначала текстовые (Text), Сначала анимированные (Animation)

Без пробелов va специальных символов (No white spaces, special characters) bayroqchasi fayl nomidagi bo'sh joylarni tagini chizib yozish bilan, maxsus belgilarni Web sahifa fayllarida ishlatiladigan belgilarga olmashtiradi.

Fayllar formati ro'yhatidan mumkin bo'lgan bitta format tanlanadi va Экспортировать (Export) tugmasi bosilishi bilan ekranda muloqot oyna paydo bo'ladi, bu oynada CDR formatidan boshqa formatga o'tgandagi saqlanadigan ma'lumotlar beriladi.

Nazorat savollari.

1. Clipboard yordamida ma'lumotlar almashinuvi qanday amalga oshiriladi?
2. Drag and drop texnologiyasi nima?